Toiminta ja hallinto
Verksamhet och förvaltning

50/2011

Kansainvälisten asioiden organisoinnin täytäntöönpano

Työryhmän loppuraportti

oikeusministeriö
justitieministeriet

Toiminta ja hallinto
Verksamhet och förvaltning

50/2011

Kansainvälisten asioiden organisoinnin täytäntöönpano

Työryhmän loppuraportti

Oikeusministeriö, Helsinki 2011

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

3.10.2011

Julkaisun nimi	Kansainvälisten asioiden organisoinnin täytäntöönpano Työryhmän loppuraportti
Tekijä	Kansainvälisten asioiden organisoinnin täytäntöönpanoa suunnitteleva työryhmä: puheenjohtaja Olli Muttilainen, sihteeri Taru Toikander, sihteeri Jussi Tikkanen
Oikeusministeriön julkaisu	50/2011 Toiminta ja hallinto
OSKARI numero	OM 4/012/2011
ISSN-L ISSN (PDF) ISBN (PDF)	1798-7083 1798-7083 978-952-259-164-7
URN Pysyvä osoite	URN:ISBN:978-952-259-164-7 http://urn.fi/URN:978-952-259-164-7
Asia- ja avainsanat	hallinnon kehittäminen, hallinnon uudistus, työryhmät

Tiivistelmä

Oikeusministeriö asetti 16.8.2011 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin kansainvälisten tehtävien organisoinnin täytäntöönpanon suunnittelu. Toimeksiannon mukaan työryhmän tuli selvittää kansainvälisen yksikön hajauttamisen aiheuttamat olennaiset toiminnalliset, organisatoriset ja taloudelliset seikat. Näitä ovat mm. yksikön hoitamien tehtävien osoittaminen ministeriön osastoille tai erillisyksiköille, yksikön henkilöstön sijoittaminen ministeriön organisaatioon ja henkilöstön toimenkuvien muutokset. Edelleen tuli tehdä ehdotukset tarvittavista tila- sekä asetus- ja työjärjestysmuutoksista ja organisaatiomuutosten vaikutuksesta toimintamenomäärärahojen jakoon ministeriössä. Työryhmän tuli raportoida kansliapäällikölle 30.9.2011 mennessä.

Työryhmä sai työnsä kuluessa kansliapäälliköltä tehtävän valmistella vaihtoehtoinen ehdotus sille, että kriminaalipoliittisia tehtäviä ja mahdollisia muita yksittäisiä tehtäviä lukuun ottamatta kaikki nykyisen kansainvälisen yksikön tehtävät siirtyisivät oikeushallinto-osastoon. Vaihtoehdossa 2 lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön perustettaisiin kansainvälisten asioiden koordinaatiopiste ja sinne siirrettäisiin esimerkiksi kahdenväliseen ja alueelliseen yhteistyöhön ja siviilikriisinhallintaan liittyvät tehtävät sekä mahdollisia muita horisontaalisia tehtäviä.

Työryhmä on suorittanut tehtävänsä toimeksiannon mukaisesti ja valmistellut vaaditut kaksi vaihtoehtoa kansainvälisten asioiden organisoimiseksi.

KANSAINVÄLISTEN ASIOIDEN ORGANISOINNIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Oikeusministeriö asetti 16.8.2011 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin kansainvälisten tehtävien organisoinnin täytäntöönpanon suunnittelu. Toimeksiannon mukaan työryhmän tuli selvittää kansainvälisen yksikön hajauttamisen aiheuttamat olennaiset toiminnalliset, organisatoriset ja taloudelliset seikat. Näitä ovat mm. yksikön hoitamien tehtävien osoittaminen ministeriön osastoille tai erillisyksiköille, yksikön henkilöstön sijoittaminen ministeriön organisaatioon ja henkilöstön toimenkuvien muutokset. Edelleen tuli tehdä ehdotukset tarvittavista tila- sekä asetus- ja työjärjestysmuutoksista ja organisaatiomuutosten vaikutuksesta toimintamenomäärärahojen jakoon ministeriössä. Työryhmän tuli raportoida kansliapäällikölle 30.9.2011 mennessä.

Työryhmän puheenjohtajana toimi hallintojohtaja Olli Muttilainen. Työryhmän jäseninä toimivat yksikön johtaja Jaana Jääskeläinen (varalla neuvotteleva virkamies Eeva Aittoniemi), osastopäällikkö Kari Kiesiläinen (varalla hallitusneuvos Heikki Liljeroos), osastopäällikkö Jarmo Littunen (varalla apulaisosastopäällikkö Arto Kujala) sekä hallitusneuvos Hannu Taimisto (varalla hallitusneuvos Merja Norros). Työryhmän sihteerinä toimivat suunnittelija Taru Toikander ja neuvotteleva virkamies Jussi Tikkanen. Työryhmä kokoontui viisi kertaa.

Saatuaan työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa loppuraporttinsa oikeusministeriölle.

Helsingissä 3.10.2011

Olli Muttilainen

Eeva Aittoniemi

Jaana Jääskeläinen

Kari Kiesiläinen

Arto Kujala

Heikki Liljeroos

Jarmo Littunen

Merja Norros

Hannu Taimisto

Taru Toikander

Jussi Tikkanen

SISÄLLYS

KANSAINVÄLISTEN TEHTÄVIEN ORGANISOINNIN TÄYTÄNTÖÖNPANO 9
1 Tausta 9
2 Toimeksianto 10
3 Työryhmän työskentely 11
4 Kansainvälisen yksikön tehtävät ja ehdotus niiden hoitamisesta jatkossa 12
4.1 Kansainvälinen oikeusapu ja siihen liittyvät keskusviranomaistehtävät 12
4.1.1 Nykytila 12
4.1.2 Ehdotukset 13
4.2 Kahdenvälinen ja alueellinen kansainvälinen yhteistyö 14
4.2.1 Nykytila 14
4.2.2 Ehdotukset: vaihtoehdot 1 ja 2 16
4.3 Monenkeskinen kansainvälinen yhteistyö ja EU:n ulkosuhteet 18
4.3.1 Nykytila 18
4.3.2 Ehdotukset 19
4.4 Kriminaalipoliittiset ja EU:n sisäiseen turvallisuuteen liittyvät tehtävät 19
4.4.1 Nykytila 19
4.4.2 Ehdotukset 20
4.5 Muut kansainväliset tehtävät 21
4.5.1 Nykytila 21
4.5.2 Ehdotukset 22
5 Koordinaatio ja tukipalvelut 23
5.1 Kansainvälisen toiminnan koordinaatio 23
5.2 Tukipalvelut 24
6 Yhteenveto työryhmän ehdotuksista 25
6.1 Vaihtoehdoista riippumattomat ehdotukset 25
6.2 Ehdotukset vaihtoehdon 1 toteutuessa 26
6.3 Ehdotukset vaihtoehdon 2 toteutuessa 26
7 Toimeenpanosuunnitelma työryhmän ehdotuksille 27
7.1 Organisaatiomuutokset 27

7.2 Asetus- ja työjärjestysmuutokset 27
7.3 Henkilöstösiirrot ja tehtäväkuvamuutokset 27
7.3.1 Vaihtoehdoista riippumattomat siirrot ja tehtäväkuvamuutokset 28
7.3.2 Siirrot ja tehtäväkuvamuutokset vaihtoehdon 1 toteutuessa 29
7.3.3 Siirrot ja tehtäväkuvamuutokset vaihtoehdon 2 toteutuessa 29
7.4 Määrärahasiirrot 30
7.4.1 Määrärahasiirrot vaihtoehdon 1 toteutuessa 30
7.4.2 Määrärahasiirrot vaihtoehdon 2 toteutuessa 30
7.5 Tilatarpeet 31
7.5.1 Vaihtoehdoista riippumattomat tilatarpeet 31
7.5.2 Tilatarpeet vaihtoehdon 1 toteutuessa 31
7.5.3 Tilatarpeet vaihtoehdon 2 toteutuessa 31
7.6 Toimeenpanon aikataulu 32

KANSAINVÄLISTEN TEHTÄVIEN ORGANISOINNIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1 Tausta

Oikeusministeriö asetti 20.12.2010 työryhmän selvittämään mahdollisuuksia sisällyttää kansainvälisen yksikön tehtävät ja resurssit ministeriön muiden osastojen ja yksiköiden tehtäviin ja resursseihin. Työryhmän tehtävänä oli kartoittaa ministeriön vastuulla olevien kansainvälisten tehtävien hoitaminen sekä selvittää mahdollisuudet integroida kansainvälisen oikeusavun ja elatusavun tehtävät oikeushallinto-osaston tehtäviin ja sijoittaa yksikön muut tehtävät ministeriön muille osastoille tai yksiköille. Työryhmän tuli tehdä esitys valitusta kehittämisvaihtoehdosta sekä resurssien kohdentamisesta ja määrästä. Näiden ohella työryhmän tuli tarvittaessa laatia tekemälleen esitykselle toimeenpanosuunnitelma sekä esitykset hallinnollisista muutoksista.

Työryhmä suoritti tehtävänsä toimeksiannon mukaisesti ja ehdotti, että kansainvälisen oikeusavun sekä Kiina-, Venäjä- ja siviilikriisinhallintayhteistyön tehtävät sijoitetaan oikeushallinto-osastoon. Lisäksi ehdotettiin, että korruption vastaisen työn ja terrorismin torjunnan koordinaatio vastuutetaan kriminaalipoliittiselle osastolle.

Työryhmä ehdotti, että ministeriön kansainvälisen toiminnan kokonaisohjauksen ja -johtamisen edellytyksiä vahvistetaan nykyisestä ja vastuutetaan ministeriön organisaatio kansainvälisiin tehtäviin läpäisyperiaatteen mukaisesti. Tämä edellyttää mm. toimivien koordinaatio- ja yhteistyömenettelyiden kehittämistä. Lisäksi kansainvälisten tehtävien hoitamisesta tulisi laatia lähivuosina operatiivinen strategia (suunnitelma), jossa ohjaus- ja koordinaatiovastuut täsmennetään.

Työryhmä piti tärkeänä, että jatkovalmistelussa päätetään valmistelu- ja täytäntöönpanon tehtäväjaoista mm. EU-ulkosuhde- ja -laajentumisasioissa sekä EU-rahoitusinstrumenteissa sekä toisaalta pohjoismaisen ja Baltia-yhteistyössä sekä lähialue- ja itäyhteistyön koordinaatiossa.

Oikeusministeri on elokuussa 2011 hyväksynyt työryhmän esitykset jatkotyöskentelyn pohjaksi.

2 Toimeksianto

Oikeusministeriö asetti 16.8.2011 uuden työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin kansainvälisten tehtävien organisoinnin täytäntöönpanon suunnittelu. Toimeksiannon mukaan työryhmän tulee selvittää kansainvälisen yksikön hajauttamisen aiheuttamat olennaiset toiminnalliset, organisatoriset ja taloudelliset seikat. Näitä ovat mm. yksikön hoitamien tehtävien osoittaminen ministeriön osastoille tai erillisyksiköille, yksikön henkilöstön sijoittaminen ministeriön organisaatioon ja henkilöstön toimenkuvien muutokset. Edelleen tulee tehdä ehdotukset tarvittavista tila- sekä asetus- ja työjärjestysmuutoksista ja organisaatiomuutosten vaikutuksesta toimintamenomäärärahojen jakoon ministeriössä. Työryhmän tulee raportoida kansliapäällikölle 20.9.2011 mennessä. Työryhmän tulee kuulla kansainvälisen yksikön henkilöstöä sekä niitä osastoja ja erillisyksiköitä, jotka eivät ole edustettuina työryhmässä.

Työryhmä sai työnsä kuluessa kansliapäälliköltä tehtävän valmistella vaihtoehtoinen ehdotus sille, että kriminaalipoliittisia tehtäviä ja mahdollisia muita yksittäisiä tehtäviä lukuun ottamatta kaikki nykyisen kansainvälisen yksikön tehtävät siirtyisivät oikeushallinto-osastoon. Vaihtoehdossa 2 lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön perustettaisiin kansainvälisten asioiden koordinaatiopiste ja sinne siirrettäisiin esimerkiksi kahdenväliseen ja alueelliseen yhteistyöhön ja siviilikriisinhallintaan liittyvät tehtävät sekä mahdollisia muita horisontaalisia tehtäviä. Työryhmä ei ehtinyt käsitellä perusteellisesti kansainvälisten asioiden koordinaatiota siinä tapauksessa, että vaihtoehto 1 toteutuu.

Toimeksiannossa todettujen asioiden lisäksi työryhmä on pohtinut johto- ja edustusvastuita sekä kansainvälisten asioiden ulkoisen näkyvyyden varmistamista. Kansainvälisten asioiden hoitoon liittyy paljon yhteistyötä sekä kotimaisen että ulkomaisten yhteistyötahojen kanssa. Työryhmässä todettiin tarve kansainvälisten asioiden strategiselle ohjaukselle sekä koko ministeriötä koskevalle kansainvälisten asioiden strategialle.

Jatkossa pääperiaate kansainvälisten tehtävien uudelleenorganisoinnissa tulee olla ns. läpäisyperiaate, jonka mukaisesti luovutaan keskitetystä viraston tai hallinnonalan kansainvälisten suhteiden hoidosta siihen erityisesti perehtyneen henkilöstön avulla ja siirrytään hoitamaan kansainväliset yhteydet substanssiyksiköissä osana normaalia toimintaa. Mikäli asia liittyy joiltakin osin muidenkin toimintayksiköiden toimialaan, koordinointi hoidetaan siinä osastossa tai erillisyksikössä, missä on pääosa substanssista. Vain sellaiset kansainväliseen toimintaan liittyvät asiat, joille ei sisältönsä puolesta ole osoitettavissa pääasiallista vastuutahoa, koordinoidaan keskitetysti.

3 Työryhmän työskentely

Työryhmä sai työnsä kuluessa lisäaikaa raportoinnille 30.9. saakka.

Työryhmä kokoontui viisi kertaa. Sekä kansainvälisen yksikön että oikeushallinto-osaston henkilöstölle järjestettiin henkilöstötilaisuus, joissa keskusteltiin työryhmän työstä ja sen mukanaan tuomista muutoksista.

Työryhmän kokousten pöytäkirjat julkaistiin oikeusministeriön intranetissä.

4 Kansainvälisen yksikön tehtävät ja ehdotus niiden hoitamisesta jatkossa

Kansainvälisen yksikön nykyiset tehtävät voidaan jakaa viiteen osaan. Alaluvuissa 4.1–4.5 kuvataan lyhyesti kunkin tehtäväryhmän sisältö (tarkemmin edellisen työryhmän raportissa Toiminta ja hallinto 19/2011) sekä tehdään ehdotukset niiden hoitamisesta tulevaisuudessa.

4.1 Kansainvälinen oikeusapu ja siihen liittyvät keskusviranomaistehtävät

Työryhmän toimeksiannon mukaisesti kansainvälinen oikeusapu ja siihen liittyvät keskusviranomaistehtävät siirretään oikeushallinto-osastoon. Työryhmän tulee ottaa kantaa siihen, muodostetaanko tehtävistä oma yksikkönsä vai sijoitetaanko tehtävät tuomioistuinyksikköön.

4.1.1 Nykytila

Operatiivinen oikeudenhoito voidaan jakaa kahteen osaan, rikosoikeusapuun ja siviilioikeusapuun ja näihin liittyen oikeusministeriölle on osoitettu useita lakisääteisiä keskusviranomaistehtäviä. Näiden taustalla on lukuisia, lähes viisikymmentä, Suomea velvoittavaa kahdenvälistä ja yleissopimusta.

Rikosoikeusapu
Rikosoikeusavun osalta oikeusministeriön kansainvälisessä yksikössä hoidetaan seuraavanlaisia tehtäviä; Suomi/ulkomaa (pääasiassa EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa)

- rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen
- tuomitun siirtäminen
- tuomitun väliaikainen siirtäminen
- kauttakulkuluvat
- todisteiden vastaanottaminen
- tiedoksiannot
- syytepyynnöt
- video- ja puhelinkuulusteluluvat
- lakitiedustelut / kaksoisrangaistavuusselvityspyynnöt
- kansainvälisiä sotarikostuomioistuimia koskevat asiat
- Euroopan oikeudelliseen verkostoon rikosasioissa (EJN) kuuluvat yhteyshenkilötehtävät

Oikeusministeriö tekee kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä keskusviranomaistoiminnan kehittämiseksi ja mm. Venäjän ja IVY-maiden liittymiseksi yleissopimuksiin, jotka koskevat kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa (mm. videokuuleminen, suorat yhteydet, yhteiset tutkintaryhmät). Tätä yhteistyötä tehdään keskusviranomaisena toimivien Venäjän pääsyyttäjänviraston ja Venäjän federaation oikeusministeriön kanssa. Päävastuu yhteistyöstä on kansainvälisellä yksiköllä. Yhteistyöhön osallistuvat myös Valtakunnansyyttäjänvirasto, sisäasiainministeriö, poliisihallitus ja keskusrikospoliisi.

Siviilioikeusapu

Siviilioikeusavun osalta oikeusministeriön kansainvälisessä yksikössä hoidetaan seuraavanlaisia tehtäviä; Suomi/ulkomaa

- lapsikaappaukset
- elatusapujen perintää koskevat asiat
- lasten huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevat asiat
- kansainväliset elatusapuasiat
- lastensuojelua ja Bryssel II:a koskevat asiat
- holhouksen siirtoa ja aikuisten suojelua koskevat asiat
- tiedoksiantopyynnöt
- todisteiden vastaanottoa koskevat pyynnöt
- video- ja puhelinkuulusteluluvat
- lakitiedustelut
- Euroopan oikeudelliseen verkostoon siviiliasioissa (EJN) kuuluvat yhteyshenkilötehtävät
- kulttuuriesineiden maastavientiä koskevat asiat
- oikeusministeriön päätökset kotimaisen oikeusavun myöntämiseksi ulkomaille (siviili- ja rikosasioissa)

Tämän ohella oikeusministeriö tekee yhteistyötä Venäjän ja IVY-maiden liittymiseksi jäljellä oleviin siviilioikeudellista yhteistyötä koskeviin sopimuksiin (mm. lapsikaappausasiat) sekä sopimusten tehokkaaksi toimeenpanemiseksi (mm. tiedoksianto- ja todisteluasiat). Päävastuu yhteistyöstä on kansainvälisellä yksiköllä.

Luonteeltaan em. pysyviä ja lakisääteisiä rikos- ja siviilioikeudellisia tehtäviä hoitaa kansainvälisessä yksikössä kahdeksan henkilöä miltei täysimääräisesti. Ainoastaan kansainvälisten oikeusapuasioiden esimiehenä toimiva hallitusneuvos on yksikön johtajan sijaisen roolissa osallistunut yksikön hallinnollisiin tehtäviin sekä joihinkin muihin yksikön vastuulla oleviin tehtäviin.

4.1.2 Ehdotukset

Työryhmä on pohtinut eri organisointivaihtoehtoja oikeushallinto-osastolla. Aikaisemmin on esitetty, että edellä mainitut kansainväliset oikeusavun tehtävät voitaisiin sijoittaa oikeushallinto-osaston tuomioistuinyksikköön. Työryhmä kuitenkin katsoo, että tuomioistuinyksiköstä tulisi tällöin henkilömäärältään varsin suuri (n. 20–22 htv), kun

yli puolet osaston henkilöstöstä olisi tässä yksikössä. Mikäli tähän ratkaisuun päädyttäisiin, kansainvälisistä asioista tulisi vähintäänkin muodostaa oma vastuualueensa, jolla olisi nimetty esimies. Se mahdollistaisi kehityskeskustelujen käymisen ja päivittäisen johtamisen.

Työryhmä pitää parempana vaihtoehtona sitä, että kansainvälisen oikeusavun ja siihen liittyvistä keskusvirastotehtävistä muodostetaan oikeushallinto-osastoon oma yksikkönsä, jolle nimetään esimies. Ratkaisu takaisi ko. asioiden tehokkaan hoitamisen ja olisi perusteltua myös siksi, että kansainvälisestä oikeusavusta vastaavan tahon identifiointi oikeusministeriön organisaatiossa olisi näin sekä kotimaisille että ulkomaisille yhteistyökumppaneille helppoa.

4.2 Kahdenvälinen ja alueellinen kansainvälinen yhteistyö

Keväällä 2011 loppuraporttinsa antanut kansainvälisen toiminnan organisaatiota pohtinut työryhmä ehdotti, että Venäjä- ja Kiina -yhteistyöhön liittyvät tehtävät sijoitettaisiin oikeushallinto-osastoon. Työryhmä jätti jatkovalmisteltavaksi muun kahdenvälisen ja alueellisen yhteistyön vastuuttamisen. Työryhmä piti kahdenvälisen ja alueellisen yhteistyön lähtökohtana läpäisyperiaatetta.

Työryhmä on selvittänyt kahta vaihtoehtoa: ensimmäisessä vaihtoehdossa sellaiset kansainvälisen yksikön hoitamat kahdenväliseen ja alueelliseen yhteistyöhön liittyvät tehtävät, jotka eivät läpäisyperiaatteen pohjalta ole osoitettavissa millekään muulle osastolle tai erillisyksikölle, siirtyisivät oikeushallinto-osastolle uuteen kansainvälisestä oikeusavusta vastaavaan yksikköön. Toisessa vaihtoehdossa nämä tehtävät siirtyisivät lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön EU-koordinaatiotehtävien rinnalle.

4.2.1 Nykytila

Kahdenväliseen yhteistyöhön liittyvät oikeusministeriön tehtävät ovat monentasoisia. Ne ovat luonteeltaan joko hallitustenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä tehtäviä tai hankekohtaista viranomaisyhteistyötä erityisesti Suomen lähialueen, Venäjän, Kiinan ja Baltian maiden kanssa. Oikeusministeriön kahdenvälisen yhteistyön painopiste on ollut Venäjä- ja Kiina-yhteistyössä.

Vuosina 2009 ja 2010 oikeusministeri linjasi, että Venäjä- ja Kiina-yhteistyö ovat edelleen ministeriön painopistealueita, ja että konkreettista yhteistyötä jatketaan pääasiallisesti ulkopuolisin varoin (Venäjä-projektit ulkoasiainministeriön lähialuevaroin ja Kiina-projektit ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroin). Yhteistyö sekä Venäjän että Kiinan kanssa perustuu strategioihin sekä yhteistyösopimuksiin ja yhteistyöohjelmiin.

Pääasiallisesti Venäjä- ja Kiina-yhteistyössä on kyse ulkoasiainministeriön rahoituksella toteutetuista oikeusalan kehitys- ja yhteistyöprojekteista sekä erityisesti Venäjän osalta myös osallistumisesta Suomen ja EU:n Venäjä-suhteiden hoitamiseen. Projektien toteuttaminen on luonteeltaan horisontaalista ja eri osastoja sekä koko oikeusministeriön hallinnonalaa koskevaa, mikä edellyttää yhteistyötä ja koordinaatiota. Tehtävät sisältävät yhteistyöohjelmien strategista valmistelua ja yhteistyötä toteuttamiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä paljon käytännön seminaari- ja vierailuvalmisteluja. Sisällöllisesti toiminta on liittynyt oikeusvaltiokehityksen yleiseen edistämiseen, korruption vastaiseen työhön, oikeusapusektorin käynnistämiseen, oikeushallinnon kehittämiseen sekä moniin rikosseuraamusalan aiheisiin. Venäjän kanssa sovittujen yhteistyöhankkeiden toteuttaminen on voitu joltain osin siirtää alihankintatyöksi.

Kiina-yhteistyöstä tehty evaluaatio osoittaa, että oikeusalan yhteistyö on tärkeä osa Suomen ja Kiinan välisiä suhteita. Yhteistyön kautta on pystytty vaikuttamaan asenteisiin ja oikeusvaltioajattelun lisäämiseen, yhteistyöteemat on huolellisesti valittuja ja konkreettisia tuloksia on osoitettavissa.

Hanketoiminnan avulla Venäjä-yhteistyössä on luotu suorat yhteydet Venäjän oikeusministeriöön, pääsyyttäjänvirastoon ja ylimpiin tuomioistuimiin. Tapaamisten ja seminaarien yhteydessä on lisäksi tutustuttu Venäjän oikeuslaitoksen kehittämissuunnitelmiin, lainsäädännön muutoksiin ja hallinnollisiin järjestelyihin sekä luotu henkilökohtaisia yhteyksiä, joilla on kanssakäymisessä suuri merkitys. Lisäksi yksittäisistä siviili- tai rikosoikeudellisista ongelmista on keskusteltu yleensä oikeudellisina tai ammatillisina kysymyksinä ilman aiheiden politisoitumista.

Päävastuu Venäjä- ja Kiina-yhteistyöstä on kansainvälisellä yksiköllä, mutta yhteistyötä tehdään oikeushallinto-osaston, kriminaalipoliittisen osaston sekä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa.

Venäjä- ja Kiina-yhteistyötä hoitaa kansainvälisessä yksikössä tällä hetkellä kaksi vakituista virkamiestä. Lisäksi Venäjä-hankkeiden projektikoordinaattorina on toiminut ulkoministeriön rahoituksella palkattu määräaikainen työntekijä. Jatkossa projektikoordinaattoria ei voida enää palkata ulkoasiainministeriön rahoista. Molemmat yksikön osastosihteerit ovat aktiivisesti mukana Venäjä- ja Kiina-yhteistyöhön liittyvien seminaarien ja vierailujen käytännön järjestelyissä sekä palveluhankintojen ja rahaliikenteen hoitamisessa. He osallistuvat myös ulkoasiainministeriön edellyttämään hankeraportointiin ja hoitavat lähialuemäärärahojen käytön seurantatehtäviä. Yhteensä Venäjä- ja Kiina-yhteistyö edellyttää runsaan neljän henkilötyövuoden työpanosta.

Kansainvälisen yksikön vastuulla olevaan kahdenvälisen yhteistyön kokonaisuuteen kuuluu lisäksi kahdenvälinen ministeriötason yhteistyö muiden EU:n ulkopuolisten valtioiden, kuten Yhdysvaltojen kanssa, ml. tätä koskeva johdon vierailuvalmistelu. Kokonaisuuteen kuuluu myös oikeusministeriön osallistuminen Suomen ulkopoliittisten linjausten valmisteluun oikeusalaa koskien ja liittyen yksittäisiin EU:n ulkopuolisiin valtioihin tai alueisiin. Näiden arvioidaan työllistävän kahta kansainvälisen yksikön virkamiestä kumpaankin n. 0,5 henkilötyövuoden verran.

Laajasti ajatellen kokonaisuuteen kuuluu myös pohjoismainen yhteistyö, joka on laajentunut Nordic-Baltic-yhteistyöksi. Samoin tehtäväkenttään kuuluu yleisenä yhteyspisteenä toimiminen Suomen ulkoministeriölle sekä Suomen ulkomailla toimiville suurlähetystöille ja Suomessa toimiville suurlähetystöille. Monia kahdenväliseen tai useiden valtioiden väliseen yhteistyöhön liittyviä tehtäviä hoidetaan sekä kansainvälisten asioiden yksikössä että sen ulkopuolella. Tehtävien arvioidaan työllistävän n. 0,2 henkilötyövuoden verran pääosin yhtä kansainvälisen yksikön virkamiestä.

Kansainvälinen yksikkö vastaa oikeusministeriöiden välisestä Viro-yhteistyöstä. Yhteistyö on muuttunut viime vuosina normaaliksi viranomaisyhteistyöksi, minkä lisäksi kansliapäälliköt tapaavat kerran vuodessa. Yhteistyö sisältää siviili- ja rikosoikeudellisia kysymyksiä tai esimerkiksi rikollisuuden ehkäisyyn liittyviä kysymyksiä. Tehtävien arvioidaan työllistävän n. 0,2 henkilötyövuoden verran pääosin yhtä kansainvälisen yksikön virkamiestä.

Kahdenväliselle ja alueelliselle yhteistyölle on ominaista erilaisiin yhteydenottoihin ja vierailupyyntöihin vastaaminen. Yhteydenottoja tulee eri puolilta maailmaa ja niihin kaikkiin on jollakin tapaa vastattava, vaikkei esimerkiksi vierailu toteutuisikaan. Tätä tehtävää hoitaa pääasiassa kansainvälisen yksikön johtaja.

4.2.2 Ehdotukset: vaihtoehdot 1 ja 2

Vaihtoehto 1.
Tehtävät siirretään oikeushallinto-osastoon samaan yksikköön kansainvälisten oikeusaputehtävien kanssa.

Työryhmän yksimielisen näkemyksen mukaan tehtävät on oikeushallinto-osaston sisällä tarkoituksenmukaista sijoittaa samaan yksikköön kansainvälisten oikeusaputehtävien kanssa synergiasidosten säilyttämiseksi ja resurssien hyödyntämiseksi mahdollisimman tehokkaasti.

Perustelut puolesta:

- Tehtävien siirtäminen lähes sellaisenaan on organisatorisena ratkaisuna yksinkertainen ja siten helppo ja turvallinen ratkaisu.
- Ratkaisu Venäjä- ja Kiina-yhteistyön sijoittamisesta oikeushallinto-osastoon on läpäisyperiaatteen mukainen:
    - Venäjä- ja Kiina yhteistyön sisältö määräytyy oikeusministeriön ja valtioneuvoston tasoisissa strategioissa, joissa oikeusvaltiokehitys on prioriteetti.
    - Pääosa sisällöstä on oikeushallintoon liittyvää ja vastaanottava organisaatio pystyy tukemaan yhteistyötä.
    - Pääosa asiantuntijoista tulee oikeushallinto-osaston toimialalta.
    - Synergia sekä kansainvälisen oikeusavun kanssa että oikeushallinto-osaston nykyisten yksiköiden kanssa on ilmeinen.

- Muu kahdenvälinen ja alueellinen yhteistyö on tarkoituksenmukaista hoitaa samassa paikassa Venäjä- ja Kiina-yhteistyön kanssa.
- Tukipalvelut on helpommin järjestettävissä, koska sihteeriresursseja ei tarvitse arvioida uudelleen (ks. luku 5.2).

Perustelut vastaan:

- On epävarmaa, soveltuuko laaja-alainen ministeriötason kansainvälinen yhteistyö, sen koordinaatio ja ministeriön johdon tuki kansainvälisissä asioissa oikeushallinto-osaston tehtäväkenttään ja onko ratkaisu oikeusministeriön yhteistyötahojen näkökulmasta selkeä.
- Toiminta jatkuisi pääosin entisellään ilman merkittäviä muutoksia painopisteissä ja resurssien jakautumisessa, jolloin ministeriön kansainvälisen toiminnan strategiseen ohjaukseen sekä koordinaatio- ja yhteistyömenettelyiden kehittämiseen ei voitaisi panostaa siten kuin aiempi työryhmä esitti.

Vaihtoehto 2.
Tehtävät siirretään eurooppaoikeuden yksikköön.

Perustelut puolesta:

- Tehtävät eivät liity ainoastaan oikeushallinto-osaston (tai minkään muunkaan osaston tai yksikön) tehtäviin eli ovat ainakin osittain horisontaalisia.
- Toimintaympäristönä eurooppaoikeuden yksikkö sopisi kansainvälisten tehtävien hoitamiseen.
- Ministeriön johdon tuki kansainvälisissä asioissa ja EU-asioissa sijaitsisivat samassa yksikössä, kuten muissakin ministeriöissä (esim. vierailujen koordinointi).
- Pohjoismaista yhteistyötä on hoidettu jo nyt osin lainvalmisteluosastolla.
- Toimintaa voitaisiin kehittää priorisoinnein ja painopisteitä muuttamalla siten, että resursseja voitaisiin ohjata myös ministeriön kansainvälisen toiminnan strategiseen ohjaukseen sekä koordinaatio- ja yhteistyömenettelyiden kehittämiseen.

Perustelut vastaan:

- Vaihtoehto merkitsisi kansainvälisten asioiden hoitamisen ja organisoinnin perinpohjaista uudistusta, mikä sisältää merkittäviä riskejä, ellei samalla osoiteta riittäviä resursseja tehtävien hoitamiseen.
- Vaihtoehto merkitsisi myös lainvalmisteluosaston tehtävien luonteen osittaista muuttumista, koska perinteisen lainvalmistelun rinnalla osaston vastuut yleisessä ja strategisessa koordinaatiossa ja johdon tuessa lisääntyisivät entisestään.
- Venäjä- ja Kiina-yhteistyö sopii viitekehykseen huonosti ja synergiaa on vaikea löytää. Tehtävät ovat luonteeltaan operatiivisia ja sopivat siksi huonosti lainvalmisteluosastoon.

4.3 Monenkeskinen kansainvälinen yhteistyö ja EU:n ulkosuhteet

Monenkeskisen kansainvälisen yhteistyön osalta keväällä 2011 työskennellyt työryhmä toi esiin, että kansainvälisessä yksikössä on hoidettu esimerkiksi Euroopan Neuvostossa (EN) ja YK:ssa vireillä olleita sopimusasioita. Työryhmä ei ottanut kantaa EU:n ulkosuhdetoimintaan, vaan siirsi asian jatkovalmisteluun.

Kansainvälisessä yksikössä hoidetaan luvussa 4.3 kuvattujen tehtävien lisäksi kriminaalipolitiikkaan liittyviä YK:ssä ja EN:ssä käsiteltäviä tehtäviä. Näitä käsitellään luvussa 4.4.

4.3.1 Nykytila

Kansainvälisen yksikön tehtävänä on seurata kansainvälistä yhteistyötä koskevia sopimuksia ja säädöksiä. Työnjako on vakiintuneesti toiminut siten, että lainvalmisteluosasto vastaa sopimusten neuvotteluvaiheesta sekä niiden ratifioinnista ja valtionsisäisestä voimaansaattamisesta. Sen jälkeen, kun sopimus on tullut voimaan, sen toimivuuden seuranta siirtyy kansainväliselle yksikölle. Näissä asioissa luonnollisesti tehdään koko ajan yhteistyötä virkamiesten välillä.

Haagin kansainvälisen yksityisoikeuden konferenssin alaan kuuluu oikeudellinen yhteistyö siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. Haagin konferenssi pyrkii yhtenäistämään kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä ja löytämään ratkaisuja tuomioistuinten kansainvälistä toimivaltaa, lainvalintaa ja täytäntöönpanoa koskeviin ongelmiin. Lainvalmisteluosasto vastaa yleissopimusten valmistelusta ja kansallisesta voimaansaattamisesta. Sopimusvalmistelun lisäksi Haagin konferenssissa järjestetään yleissopimusten (tiedoksianto, todistelu, Apostille, lapsikaappaus jne.) seurantaa varten ns. erityiskomissioita muutaman vuoden välein. Niiden tarkoituksena on yhtenäistää sopimuksen tulkintaa eri sopimusvaltioissa ja laatia suosituksia. Kansainvälisen yksikön edustaja osallistuu erityiskomiteoiden työhön. Yleissopimusten seurantaa varten laaditaan vuosittaisia tilastoja ja erityiskomission kokouksia edeltää vastaaminen kattaviin kyselyihin, jotka liittyvät yleissopimusten soveltamiseen kussakin sopimusvaltioissa.

Kansainvälisen yksikön tehtäviin kuuluvat myös EU:n oikeusalan ulkosuhdetoimintaan liittyvät valmistelu- ja koordinaatiotehtävät. Tehtäväkokonaisuus kattaa EU:n oikeudellisen yhteistyön yleisen ja strategisen ulkosuhdeulottuvuuden, EU:n yhteisen toiminnan kansainvälisissä järjestöissä sekä oikeudellisten näkökohtien huomioimisen EU:n ulkosuhdetoiminnassa. Kansainvälinen yksikkö vastaa oikeusministeriössä EU:n neuvoston OSA-ulkosuhdetyöryhmän (JAIEX) työstä ja osallistuu työryhmän kokouksiin (noin 1 kokous / kk). Säännöllistä oikeusalan vuoropuhelua EU käy Venäjän ja Yhdysvaltojen kanssa. Myös EU:n ns. Itäinen kumppanuus- ja Välimeri-yhteistyö sisältävät oikeusalan kysymyksiä. Kansainvälisen yksikön tehtäviin kuuluu osana ulkosuhdekokonaisuutta myös EU:n laajentumispolitiikka ja -neuvottelut. Kansallinen koordinaatio EU:n ulkosuhdetoimintaan liittyvissä kysymyksissä tapahtuu ulkosuhdejaostossa, jossa oikeus-

ministeriötä edustaa kansainvälinen yksikkö. Tehtävien hoito jakaantuu kansainvälisessä yksikössä useille virkamiehille.

4.3.2 Ehdotukset

Haagin yksityisoikeuden konferenssissa käsiteltävien asioiden osalta työnjaon ehdotetaan säilyvän ennallaan siten, että oikeushallinto-osaston uusi yksikkö ottaa hoitaakseen kansainvälisen yksikön nykyisin hoitamat tehtävät.

EU:n ulkosuhdetoiminnan osalta noudatetaan mahdollisimman pitkälle läpäisyperiaatteen mukaista tehtävänjakoa. Horisontaalista koordinaatiota edellyttävät tehtävät, ml. EU:n oikeusalan ulkosuhdetoimintaan ja unionin laajentumispolitiikkaan liittyvät horisontaaliset tehtävät, siirtyvät luvussa 4.2.2. kuvatun vaihtoehdon 1 toteutuessa oikeushallinto-osastolle samaan yksikköön kansainvälisten oikeusapuasioiden kanssa ja vaihtoehdon 2 toteutuessa lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön.

4.4 Kriminaalipoliittiset ja EU:n sisäiseen turvallisuuteen liittyvät tehtävät

Työryhmän toimeksiannon mukaisesti korruption vastaisen työn ja terrorismin torjunnan koordinaatio vastuutetaan kriminaalipoliittiselle osastolle. Kriminaalipolitiikan alan kansainvälistä instrumenttivalmistelua jatketaan lainvalmisteluosaston ja kriminaalipoliittisen osaston yhteistyönä niiden nykyisen tehtäväjaon mukaisesti.

4.4.1 Nykytila

Oikeusministeriö osallistuu osaltaan korruption torjuntaan niin EU:ssa, EN:ssa (GRECO), YK:ssä (UNCAC) kuin OECD:ssäkin. Tehtäväkenttä käsittää sopimusten seuraamista, valvontaa ja implementointia sekä maatarkastuksiin osallistumista. Vastuu korruptioasioissa on jakautunut kansainväliseen yksikön ja kriminaalipoliittisen osaston välillä. Lainvalmisteluosasto osallistuu korruptiota koskevien lainsäädäntöinstrumenttien valmisteluun. Lisäksi Suomessa toimii korruptionvastainen yhteistyöverkosto, jonka puheenjohtajana toimii kansainvälisen yksikön johtaja ja sihteerinä kriminaalipoliittisen osaston suunnittelija. Oikeusministeriö pyrkii työllään edistämään korruption torjuntaa Venäjällä ja Kiinassa sekä torjumaan korruption ilmenemistä rajat ylittävissä asioissa. Tehtävät ovat edellyttäneet yhteensä noin puolet sekä kansainvälisen yksikön johtajan että yhden virkamiehen työajasta.

Rikosoikeudellisen yhteistyön osalta sopimusten seurantaa tapahtuu mm. YK:ssa ja Euroopan neuvostossa. Esim. CDPC:n (Committee on Crime Problems) tehtävänä on johtokomiteana harmonisoida jäsenvaltioiden kriminaalipolitiikkaa, edistää yhteistyötä

vankeinhoidossa sekä tarkastella EN:n rikosoikeuden alan yleissopimusten toimeenpanoa tarkoituksena parantaa niiden käytännön soveltamista. CDPC:n alaisena toimii PC-OC (Committee of Experts on the Operation of European Conventions in Penal Field), jonka toimialaan kuuluvat rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan sopimuksen, keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan sopimuksen sekä tuomittujen siirtoa koskevan sopimuksen operatiivinen toiminta. Kansainvälisen yksikön virkamies on osallistunut tämän komitean työhön vuodesta 1996 lähtien.

Kansainvälinen yksikkö vastaa oikeusministeriön ja sen hallinnonalan osallistumisesta EU:n sisäisen turvallisuuden operatiivisen yhteistyön komitean työhön (COSI). Kyse on vuonna 2009 perustetusta komiteasta, jonka tehtävänä on tehostaa operatiivista viranomaisyhteistyötä ja yhteistyön koordinaatiota sisäisen turvallisuuden alalla. Suomessa vetovastuu valmisteluista on sisäasiainministeriöllä. Oikeusministeriön näkökulma liittyy rikosoikeudelliseen operatiiviseen yhteistyöhön, joka on ehkä eniten syyttäjäyhteistyötä. COSI:n operatiivisesta roolista johtuen Tukholman ohjelman täytäntöönpano on keskeistä, mutta esillä on ollut myös strategisempia aiheita, kuten sisäisen turvallisuuden ulkosuhdeulottuvuus. Varsinaisten kokousten lisäksi Brysselissä kokoontuu tukiryhmä, joissa on OSA-neuvokset (poliisiasiat). Tehtävien arvioidaan edellyttävän n. 0,2 henkilötyövuoden työpanoksen.

Kansainvälinen yksikkö vastaa EU-johtoryhmässä sovitun mukaisesti neuvoston yleisten asioiden ja evaluoinnin työryhmän (Genval) seurannasta ja koordinaatiosta oikeusministeriössä, päävastuun työryhmästä ollessa sisäasianministeriöllä. Työryhmä kokoontuu Brysselissä kerran kuussa ja kukin kokous valmistellaan sisäasiainministeriön johdolla valmistelukokouksissa. Kyse on toisaalta järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvästä lainvalmistelusta, jossa lainvalmisteluosastolla on ollut merkittävä rooli ja toisaalta EU:n puitteissa toteutettavien ”yhteisten arviointien” valmistelujen koordinaatiosta oikeusministeriön hallinnonalalla. Arviointien kohteena on se, miten EU-instrumenttien mukainen operatiivinen yhteistyö käytännössä toteutuu viranomaisten välillä. Tehtävien arvioidaan edellyttävän n. 0,2 henkilötyövuoden työpanoksen.

4.4.2 Ehdotukset

Työryhmä ehdottaa toimeksiantonsa mukaisesti kriminaalipolitiikan alan kansainvälisen instrumenttivalmistelun tehtäväjaon säilymistä nykyisellään. Läpäisyperiaatteen mukaisesti työryhmä ehdottaa edellä kuvattujen tehtävien siirtämistä kriminaalipoliittiselle osastolle. Genval-työryhmän osalta kuitenkin ehdotetaan, että kukin osasto ja erillisyksikkö vastaa läpäisyperiaatteen mukaisesti omalta osaltaan asioiden seuraamisesta ja valmistelusta. Erikseen on ratkaistava, onko koordinaatiovastuu oikeusministeriön osalta osoitettava jollekin osastolle tai erillisyksikölle.

Työryhmä toteaa, että kriminaalipoliittisen osaston tulee jatkovalmistelussa kehittää osallistumistaan sekä kansainväliseen että EU-yhteistyöhön liittyviin asioihin. Näiden osalta oikeusministeriön osallistumisen tehostamiselle näyttäisi olevan tarvetta, joskin realistiset mahdollisuudet ovat rajalliset. Jatkovalmistelussa tulee myös selvittää Valtakunnansyyttäjänviraston mahdollisuudet osallistua EU-yhteistyöhön.

Siirron myötä on odotettavissa, että kriminaalipoliittinen osasto saa näkyvämmän roolin kansainvälisissä (erityisesti YK-) ja EU-asioissa.

Kriminaalipoliittisen osaston ja HEUNI:n tulee sopia toimivista yhteistyötavoista korruptionvastaisen työn YK-edustuksen osalta.

4.5 Muut kansainväliset tehtävät

Keväällä 2011 loppuraporttinsa jättänyt työryhmä ehdotti, että siviilikriisinhallintatehtävät sijoitettaisiin oikeushallinto-osastoon. EU:n komission rahoitusohjelmien vastuutahoon työryhmä ei ottanut kantaa.

4.5.1 Nykytila

Siviilikriisinhallinta
Hallitusohjelman mukaan siviilikriisinhallinnan painopiste on edelleen ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion kehittämisessä. Suomen osallistumisesta siviilikriisinhallintaan vastaa ulkoasiainministeriö yhdessä muiden ministeriöiden kanssa. Siviilikriisinhallinnassa oikeusministeriöllä on kaksi roolia: oikeusvaltiohenkilöstölle tiedottaminen ja asiantuntijoiden kouluttaminen sekä tuomareiden, syyttäjien ja vankeinhoidon asiantuntijoiden rekrytointi. Lisäksi tehtäviin kuuluu erilaisiin horisontaalisiin työryhmiin (n. 10 kpl) osallistuminen sekä asiakirjojen kommentointi oikeusministeriön näkökulmasta. Siviilikriisinhallinnan tehtävät edellyttävät kahden kansainvälisen yksikön virkamiehen työajasta yhteensä noin 0,5 htv.

EU:n komission rahoitusohjelmat
Oikeusministeriön kansainvälinen yksikkö vastaa rahoituskehyskaudella 2007–2013 kolmen EU:n rahoitusohjelman hallinnoinnista Suomessa: 1) perusoikeuksien ja kansalaisuuden toimintaohjelman 2) rikosoikeusohjelman ja 3) siviilioikeusohjelman. Rahoitusohjelmiin liittyvät tehtävät ovat edellyttäneet yhden kansainvälisen yksikön virkamiehen työajasta pienen osan.

Kesällä 2011 EU:ssa on käynnistynyt seuraavan rahoituskehyskauden (2014–2020) valmistelu. Loppuvuonna 2011 komissio tulee antamaan kaksi säädösehdotusta nykyisten ohjelmien korvaamiseksi kahdella uudella ohjelmalla (perusoikeudet ja kansalaisuus -ohjelma sekä oikeusohjelma). Neuvottelut uusien ohjelmien perustamisesta ja sisällöstä käytäneen keväällä 2012. Uudet ohjelmat käynnistyvät vuonna 2014.

4.5.2 Ehdotukset

Siviilikriisinhallinta

Siviilikriisinhallintaan ja kriisinhallintaan liittyvien tehtävien hoitaminen oikeushallinto-osastolla olisi läpäisyperiaatteen mukaista. Samalla tulisi kuitenkin tiivistää yhteistyötä Valtakunnansyyttäjänviraston ja Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Läpäisyperiaatteen mukaista olisi myös, että osallistuminen valtioneuvoston työryhmiin hoidettaisiin samasta osastosta tai yksiköstä.

Työryhmä esittää, että jatkossa siviilikriisinhallintaan ja kriisinhallintaan liittyvät tehtävät hoidettaisiin oikeushallinto-osastolla riippumatta siitä, valitaanko vaihtoehto 1 vai 2.

EU:n komission rahoitusohjelmat

Työryhmä ehdottaa EU:n oikeusalan rahoitusohjelmiin liittyvän valmistelun hajauttamista osastoille. Neuvottelut seuraavan rahoituskauden 2014–2020 ohjelmista käynnistyvät loppuvuonna 2011. Vastuunjako on syytä toteuttaa uusien ohjelmaehdotusten osalta niin, että vastuu käynnissä olevien ohjelmien täytäntöönpanosta säilyy vuoteen 2013 saakka asiaa nyt hoitavalla virkamiehellä.

Vastuu tulevan kauden perusoikeusohjelmasta olisi luontevaa siirtää demokratia- ja kieliasioiden yksikölle ja vastuu oikeusalan rahoitusohjelmasta oikeushallinto-osastolle. Lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikön EU-koordinaatiotiimi varmistaisi, etteivät kahden ohjelman valmistelut säädösvalmisteluprosessin kuluessa tarpeettomasti eriytyisi.

5 Koordinaatio ja tukipalvelut

Työryhmä on käsitellyt kansainvälisen toiminnan koordinaation sekä tukipalvelujen järjestämistä. Luvuissa 5.1 ja 5.2 esitetään näitä koskevat ehdotukset.

5.1 Kansainvälisen toiminnan koordinaatio

Keväällä 2011 toiminut työryhmä toi esille tarpeen vahvistaa kansainvälisen toiminnan koordinaatiota. Koordinaatioon katsottiin kuuluvaksi tiedotusvastuu ulkopuolisille sekä yhteydenottojen ja tietopyyntöjen ohjaaminen ministeriössä. Lisäksi nähtiin mahdollisena yhdistää tähän johdon tietohuolto sekä johdon vierailuista huolehtiminen ja tehtävien vastuuttaminen niissä. Kansliapäällikkö on pitänyt tällaisen koordinaatiopisteen järjestämistä tarpeellisena ja mm. tästä syystä pyytänyt työryhmää arvioimaan mahdollisuutta perustaa sellainen lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön. Mikäli vaihtoehto 1 valitaan, kansainvälisten asioiden yleiskoordinaatiota voidaan ajatella hoidettavan myös oikeushallinto-osastolla. Tehtävä ei kuitenkaan luontevasti sovi oikeushallinto-osaston toimialaan. Työryhmä ei myöskään ole ehtinyt käsitellä ongelmaa syvällisesti.

Koordinaatiopisteen perustamista eurooppaoikeuden yksikköön puoltavat seuraavat seikat:

- Horisontaalinen kansainvälisen yhteistyön koordinaatio ja EU-koordinaatio sijaitsisivat samassa johdon ja valmistelijoiden tukipisteessä.
- EU-koordinaatiossa kehitettyjä toimintamalleja (esim. EU-johtoryhmä) voitaisiin hyödyntää myös laajemmin johdon ja valmistelijoiden tukena.
- Johdolla olisi selkeä tukipiste kansainvälisissä asioissa.
- Kaikkia johdon vierailuja koordinoitaisiin samasta yksiköstä.

Toisaalta vasta-argumentteina voidaan esittää seuraavaa:

- Tehtävien työllistävyyttä on vaikea arvioida, sillä osittain kyse on kokonaan uusista tehtävistä.
- Koordinaatiopisteen perustaminen edellyttäisi joko uusia resursseja tai olemassa olevien resurssien uudelleen kohdistamista koordinaatiotehtäviin.

Kansainvälisten asioiden yleiskoordinaatio sopisi työryhmän mielestä parhaiten hoidettavaksi lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikössä EU-koordinaation yhteydessä. Samalla kuitenkin menetettäisiin nykyisiä yhteistyöjärjestelyjä. Ratkaisun seurauksena jouduttaneen toteuttamaan vaihtoehto 2, koska se mahdollistaisi resurssien uudelleen kohdentamisen. Ilman lisäresursseja erillisen koordinaatiopisteen perustaminen eurooppaoikeuden yksikköön on erittäin vaikeaa.

5.2 Tukipalvelut

Kansainvälisen yksikön sihteeriresurssitilanne on erittäin tiukka. Kansainvälisissä oikeusaputehtävissä avustaa yksi osastosihteeri. Ministeriön ja hallinnonalan kaikkia Venäjä-, Kiina- ja Baltia-hankkeita hoitaa yksi määräaikainen osastosihteeri muiden sihteeritehtäviensä lisäksi ja kansainvälisiä kokouksia ja vierailuja yksi osastosihteeri puolipäiväisesti. Hän on lisäksi toiminut kansainvälisen yksikön taloushallinnon yhteyshenkilönä sekä atk-yhdyshenkilönä sekä hoitanut mm. matkasihteerin tehtäviä. Kaikkien erillisyksiköiden henkilöstöhallinnon yhteyshenkilön tehtävät on siirretty vuonna 2010 hallintoyksikön henkilöstöasioiden vastuualueelle. Osa kansainvälisen yksikön tiliöintitehtävistä sekä ulkopuolisen rahoituksen hoitamiseen liittyvistä tehtävistä on keväällä 2011 siirretty talousyksikköön.

Sihteeritehtävät ovat monipuolisia ja edellyttävät erityisosaamista liittyen mm. koti- ja ulkomaisten sidosryhmien kanssa tehtävään yhteistyöhön, suurten seminaarien järjestämiseen, kansainväliseen protokollaan sekä viisumiasioihin. Tehtävät edellyttävät kielitaitoa sekä mahdollisuutta osallistua kansainvälisten asioiden hoitoon myös virka-ajan ulkopuolella.

Vaihtoehdon 1 toteutuessa sihteeriresurssit saadaan riittämään, jos molemmat sihteerit siirtyvät oikeushallinto-osastoon. Oikeushallinto-osaston on kuitenkin tarkoituksenmukaista hoitaa uusia virkamiehiänsä koskevat henkilöstöhallinnon ja taloushallinnon yhteyshenkilötehtävät sekä atk-yhdyshenkilön tehtävät samalla tapaa kuin muutakin henkilöstönsä koskevat. Muutos voidaan nähdä myös mahdollisuutena toimenkuvien kehittämiseen ja tehtävien uudelleen jakamiseen.

Mikäli vaihtoehto 2 toteutuu ja kahdenvälistä ja alueellista yhteistyötä koskevat tehtävät siirretään eurooppaoikeuden yksikköön, tulee myös molemmat osastosihteerit siirtää sinne, sillä heidän työpanoksestaan pääosa on suuntautunut näihin tehtäviin. Toisaalta tässä tapauksessa oikeushallinto-osastoon ei siirtyisi lainkaan sihteeriresursseja kansainvälisestä yksiköstä. Oikeushallinto-osaston sihteerien työmäärän kasvaessa resurssien riittävyydestä on tämän vaihtoehdon toteutuessa tärkeää huolehtia muulla tavoin.

6 Yhteenveto työryhmän ehdotuksista

Yhteenveto työryhmän tekemistä ehdotuksista esitetään alla. Ehdotukset on jaoteltu kolmeen alalukuun sen mukaan, ovatko ne riippuvaisia vaihtoehdoista.

6.1 Vaihtoehdoista riippumattomat ehdotukset

Kansainvälisen oikeusavun ja siihen liittyvät keskusvirastotehtävät siirretään oikeushallinto-osastoon, jonne muodostetaan näitä varten oma yksikkönsä, jolle nimetään esimies.

Siviilikriisinhallintaan ja kriisinhallintaan liittyvät tehtävät siirretään kokonaisuudessaan oikeushallinto-osastolle. Oikeushallinto-osastolla tulisi vastuuttaa ainakin seuraavien valtioneuvoston asettamien työryhmien edustautuminen: strategisen tason työryhmät, uusien strategioiden valmisteluun osallistuminen, operatiivisen tason työryhmät, neuvottelukuntaan osallistuminen, siviili-sotilasyhteistoimintaa koskevat työryhmät sekä naisten asemaa kriisinhallinnassa koskevat työryhmät. Lisäksi oikeushallinto-osasto vastaa tuomareiden ja oikeusalan asiantuntijoiden osallistumisesta kriisinhallintaan. Valtakunnansyyttäjänvirasto vastuutetaan syyttäjien osallistumisen ja Rikosseuraamuslaitos vankeinhoidon asiantuntijoiden osallistumien osalta.

Kriminaalipolitiikan alan kansainvälisen instrumenttivalmistelun tehtäväjako säilyy nykyisellään. Korruptioon ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvät tehtävät sekä koordinaatiovastuu CDPC-johtokomitean ja YK:n osalta siirretään kriminaalipoliittiselle osastolle. Genval-työryhmän osalta ehdotetaan, että kukin osasto ja erillisyksikkö vastaa läpäisyperiaatteen mukaisesti omalta osaltaan asioiden seuraamisesta sekä osallistumisesta työhön. Erikseen on ratkaistava, onko koordinaatiovastuu osoitettava jollekin osastolle tai erillisyksikölle.

EU:n oikeusalan rahoitusohjelmiin liittyvät tehtävät hajautetaan siten, että valmistelu- ja toteutusvastuu kauden 2014–2020 perusoikeusohjelmasta siirretään demokratia- ja kieliasioiden yksikölle ja valmistelu- ja toteutusvastuu oikeusalan rahoitusohjelmasta oikeushallinto-osastolle. Lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikön EU-koordinaatiotiimi varmistaa, etteivät kahden ohjelman valmistelut säädösvalmisteluprosessin kuluessa tarpeettomasti eriytyisi. Neuvotteleva virkamies Jussi Tikkanen huolehtii nykyistä kautta koskevista tehtävistä.

6.2 Ehdotukset vaihtoehdon 1 toteutuessa

Kahdenväliseen ja alueelliseen kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät tehtävät sekä laajentumisasioiden ja hyvin horisontaalisten OSA-ulkosuhteiden koordinaatio (ml. JAI-EX-työryhmä) siirretään oikeushallinto-osastolle muodostettavaan uuteen yksikköön. Osastojen ja erillisyksiköiden roolia vahvistetaan läpäisyperiaatteen mukaisesti.

6.3 Ehdotukset vaihtoehdon 2 toteutuessa

Kahdenväliseen ja alueelliseen kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät tehtävät sekä laajentumisasioiden ja hyvin horisontaalisten OSA-ulkosuhteiden koordinaatio (ml. JAI-EX-työryhmä) siirretään lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön. Osastojen ja erillisyksiköiden roolia vahvistetaan läpäisyperiaatteen mukaisesti.

Lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikkö huolehtii kansainvälisten asioiden yleiskoordinaatiosta, mm. tiedotusvastuu ulkopuolisille, yhteydenottojen ja tietopyyntöjen ohjaaminen ministeriössä, johdon tietohuolto sekä johdon vierailuista huolehtiminen ja tehtävien vastuuttaminen niissä. EU-johtoryhmästä muodostetaan EU- ja kansainvälisten asioiden johtoryhmä, joka käsittelee yleisiä kansainvälisiä asioita.

7 Toimeenpanosuunnitelma työryhmän ehdotuksille

Työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti tehnyt ehdotukset organisaatio-, asetus- ja työjärjestysmuutoksiksi, henkilö- ja määrärahasiirroiksi sekä henkilöstön tehtäväkuvamuutoksiksi (alaluvut 7.1–7.4). Lisäksi alaluvussa 7.5 esitetään tilaratkaisuja koskevia näkökulmia. Alaluvussa 7.6 esitetään toimeenpanon aikataulu.

7.1 Organisaatiomuutokset

Kansainvälinen yksikkö lakkautetaan 08/2012. Oikeushallinto-osastoon perustetaan uusi [kansainvälisen oikeudenhoidon] yksikkö 08/2012 lukien.

Vaihtoehdon 1 toteutuminen ei edellytä organisaatiomuutoksia edellä mainittujen lisäksi.

Vaihtoehdon 2 toteutuessa eurooppaoikeuden yksikköön perustetaan kaksi vastuualuetta, joista toinen hoitaa oikeusministeriön sisäisiä EU- ja kansainvälisiä koordinaatiotehtäviä ja toinen valtioneuvoston EU-oikeudellista neuvontaa. Lisäksi tulee harkita yksikön nimen

7.2 Asetus- ja työjärjestysmuutokset

Asetus- ja työjärjestysmuutokset vaihtoehdoille 1 ja 2 on esitetty liitteessä 1.

7.3 Henkilöstösiirrot ja tehtäväkuvamuutokset

Työryhmän tekemät henkilöstösiirtoja ja tehtäväkuvamuutoksia koskevat ehdotukset esitetään alla. Ehdotukset on jaoteltu kolmeen alalukuun sen mukaan, ovatko ne riippuvaisia vaihtoehdoista.

7.3.1 Vaihtoehdoista riippumattomat siirrot ja tehtäväkuvamuutokset

Johtaja Matti Joutsen aloittaa HEUNIn johtajana 1.11.2011. Joutsen osallistuu HEUNIsta käsin kriminaalipolitiikan alan YK-asioiden hoitamiseen (mm. UNCAC, UNTOC). Muiden tehtävien vastuuttamisesta ylimenokaudella on sovittava mahdollisimman pian.

Tehtäväkuvamuutoksissa tulee ottaa huomioon tehtävien kokonaisvaativuuden säilyminen vähintään nykyisellä tasolla.

Kriminaalipoliittinen osasto
Neuvotteleva virkamies Juha Keränen siirtyy kriminaalipoliittiselle osastolle (virkavapaa, HEUNIssa 1.9.–31.12.2011). Keränen hoitaa jatkossakin korruptioon liittyviä tehtäviä, muttei enää EU:n laajentumiseen liittyviä tehtäviä eikä pohjoismaiseen ja Baltia-yhteistyöhön liittyviä koordinaatiotehtäviä.

Kriminaalipoliittiselle osastolle siirtyvien tehtävien hoitaminen vaikuttaa osastopäällikön sekä muun henkilöstön tehtäväkuviin.

Oikeushallinto-osasto
Nykyisin kansainvälisiä oikeusaputehtäviä hoitavat virkamiehet siirtyvät oikeushallinto-osastoon (seuraavat 8 henkilöä).

hallitusneuvos Hannu Taimisto
hallitusneuvos Merja Norros
hallitussihteeri Juhani Korhonen
hallitussihteeri Outi Kemppainen (sijaisena 1.10.2011–31.8.2012 Tuuli Kainulainen)
hallitussihteeri Maija Leppä
kansainvälisten asioiden sihteeri Tanja Holopainen
kansainvälisten asioiden sihteeri Anna-Lena Halttunen
osastosihteeri Eila Virta

Heidän tehtäväkuvansa säilyvät pääosin nykyisenlaisina. Taimiston tehtävät kuitenkin muuttuvat jonkin verran mm. COSI-seurannan siirtyessä kriminaalipoliittiselle osastolle.

Oikeushallinto-osastoon siirtyvät tehtävät laajentavat osastopäällikön tehtäväkuvaa. Lisäksi siviilikriisinhallintaan sekä myöhemmin oikeusalan rahoitusohjelmiin liittyvät tehtävät tulee vastuuttaa osastolla. Vaihtoehdon 1 toteutuessa Tikkanen voi jatkaa tehtävien hoitamista.

Oikeushallinto-osaston sihteereiden tehtäväkuva laajentuu ja ainakin henkilöstö- ja taloushallinnon sekä atk-yhdyshenkilötehtävien osalta työmäärä kasvaa. Tämä tulisikin ottaa huomioon resursseja kohdennettaessa.

7.3.2 Siirrot ja tehtäväkuvamuutokset vaihtoehdon 1 toteutuessa

Oikeushallinto-osastoon siirtyvät seuraavat 4 henkilöä:

neuvotteleva virkamies Jussi Tikkanen
neuvotteleva virkamies Marina Venäläinen
osastosihteeri Susanna Kajander
osastosihteeri Virve Koskiruoho (ma. virkasuhde 1.7.–31.12.2011)

Tikkasen ja Venäläisen tehtäväkuvat voidaan säilyttää pitkälti nykyisenlaisina.

Keräsen ja Joutsenen kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät tehtävät tulee vastuuttaa osastolla siltä osin kuin niitä ei jatkossa hoideta muilla osastoilla.

Kajander ja Koskiruoho hoitavat jatkossakin Kiina- ja Venäjä-yhteistyöhön liittyviä tehtäviä. Henkilöstö- ja taloushallinnon yhteyshenkilön ja atk-yhdyshenkilön tehtävät järjestetään osaston tehtäväjaon mukaan.

Oikeushallinto-osastoon siirtyvät tehtävät laajentavat osastopäällikön tehtäväkuvaa (esim. johtovastuut, edustustehtävät) ja saattavat vaikuttaa myös muun henkilöstön tehtäväkuviin.

7.3.3 Siirrot ja tehtäväkuvamuutokset vaihtoehdon 2 toteutuessa

Lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön siirtyvät seuraavat 4 henkilöä:

neuvotteleva virkamies Jussi Tikkanen
neuvotteleva virkamies Marina Venäläinen
osastosihteeri Susanna Kajander
osastosihteeri Virve Koskiruoho (ma. virkasuhde 1.7.–31.12.2011)

Tikkanen hoitaa jatkossakin Kiina-yhteistyöhön sekä tarvittaessa rahoitusohjelmiin liittyviä koordinaatiotehtäviä. Venäläinen hoitaa jatkossakin Venäjä-yhteistyöhön liittyviä tehtäviä.

Keräsen ja Joutsenen kansainväliseen yhteistyöhön liittyvät tehtävät tulee vastuuttaa osastolla siltä osin kuin niitä ei jatkossa hoideta muilla osastoilla.

Kajander ja Koskiruoho hoitavat jatkossakin Venäjä- ja Kiina-yhteistyöhön liittyviä tehtäviä. Henkilöstö- ja taloushallinnon yhteyshenkilön ja atk-yhdyshenkilön tehtävät järjestetään osaston tehtäväjaon mukaan.

Lainvalmisteluosaston eurooppaoikeuden yksikköön siirtyvät tehtävät laajentavat osastopäällikön ja yksikön päällikön tehtäväkuvaa (esim. johtovastuut, jotkin edustustehtävät) ja vaikuttavat myös yksikön muun henkilöstön tehtäväkuviin.

7.4 Määrärahasiirrot

Työryhmä on tehnyt ehdotuksen määrärahojen siirtämisestä. Laskelmat perustuvat edellä kuvattuihin henkilösiirtoihin. Ehdotuksessa palkkoihin sisältyvät palkat, lomarahat sekä henkilöstösivukulut. Kustannusten jakaantumista palkkamenojen ulkopuolella ovat arvioineet ainoastaan työryhmän valmistelijat, mutta asiaa ei ole käsitelty työryhmässä.

7.4.1 Määrärahasiirrot vaihtoehdon 1 toteutuessa

Siirrot kriminaalipoliittiselle osastolle

Palkat *	93 000
Muut menot	7 000
Matkat	2 000
Muut menot	5 000
YHTEENSÄ	100 000

Siirrot oikeushallinto-osastolle

Palkat *	862 000
Muut menot	138 000
Matkat	78 000
Muut menot	60 000
YHTEENSÄ	1 000 000

7.4.2 Määrärahasiirrot vaihtoehdon 2 toteutuessa

Siirrot kriminaalipoliittiselle osastolle

Palkat *	93 000
Muut menot	7 000
Matkat	2 000
Muut menot	5 000
YHTEENSÄ	100 000

Siirrot oikeushallinto-osastolle

Palkat *	602 000
Muut menot	78 000
Matkat	34 000
Muut menot	44 000
YHTEENSÄ	680 000

Siirrot lainvalmisteluosastolle

Palkat *	260 000
Muut menot	60 000
Matkat	44 000
Muut menot	16 000
YHTEENSÄ	320 000

7.5 Tilatarpeet

Työryhmän tekemät tilatarpeita koskevat ehdotukset esitetään alla. Ehdotukset on jaoteltu kolmeen alalukuun sen mukaan, ovatko ne riippuvaisia vaihtoehdoista.

7.5.1 Vaihtoehdoista riippumattomat tilatarpeet

Kasarmikadulle tulee järjestää työhuoneet kahdeksalle hengelle. Lisäksi on järjestettävä asianmukaiset ja turvalliset arkistotilat.

Kesällä 2012 vapautuu viisi huonetta, kun Valtakunnanvoudinviraston virkamiehet siirtyvät toisiin tiloihin. Tämän lisäksi on pohdittava mahdollisuuksia ottaa käyttöön myös muita tiloja.

7.5.2 Tilatarpeet vaihtoehdon 1 toteutuessa

Kasarmikadulle tulee järjestää kansainvälisen oikeusavun tehtävissä toimivien kahdeksan henkilön lisäksi työhuoneet myös kahdenvälistä ja alueellista kansainvälistä yhteistyötä hoitaville neljälle henkilölle.

Tehtävien luonteen vuoksi tulee huolehtia kokoushuoneiden riittävyydestä. Myös kasarmikadun sauna- ja edustustilojen käytön arvellaan lisääntyvän.

7.5.3 Tilatarpeet vaihtoehdon 2 toteutuessa

Eteläesplanadille tulee järjestää työhuoneet kahdenvälistä ja alueellista kansainvälistä yhteistyötä hoitaville neljälle henkilölle. Tavoitteena on sijoittaa heidät eurooppaoikeuden yksikön yhteyteen.

Tehtävien luonteen vuoksi tulee huolehtia kokoushuoneiden riittävyydestä.

7.6 Toimeenpanon aikataulu

Kansainvälisen yksikön integroimisaikataulu

1.	Työryhmä luovuttaa muistionsa	10/2011
2.	Ministeriön johto valmistelee esitykset päätöksiksi	10/2011
3.	Päätösesityksistä järjestetään yhteistoimintamenettely	10/2011
4.	Mannerheimintie 4:n 3. kerroksen vuokrasopimus irtisanotaan	10/2011
5.	Kansainväliselle yksikölle määrätään ma esimies	10/2011
6.	Hallintoasetusta ja työjärjestystä muutetaan	11/2011
7.	Uuden organisaation mukaisesta resurssien jaosta sovitaan	11/2011
8.	Henkilöstön uudet toimenkuvat valmistellaan	11-12/2011
9.	Henkilöstösiirroista päätetään	11-12/2011
10.	KPO:ta koskevat työjärjestysmuutokset tulevat voimaan	1/2012
11.	Keränen siirtyy KPO:oon	1/2012
12.	Kansainvälinen yksikkö hoitaa edelleen aikaisemmat tehtävänsä kriminaalipoliittisia tehtäviä lukuun ottamatta	1-7/2012
13.	Kansainvälisten tehtävien yhteystiedot ja työnjako julkistetaan	1-7/2012
14.	OHOa ja LAVOa koskevat työjärjestysmuutokset tulevat voimaan	8/2012
15.	Loput henkilöstöstä siirtyvät OHOoon ja/tai LAVOoon	8/2012
16.	Kansainvälinen yksikkö lakkaa	8/2012
17.	Mannerheimintie 4:n 3 krs:n vuokrasopimus päättyy	9/2012

LIITE

Kansainvälisten asioiden organisoinnin täytäntöönpano

Asetus- ja työjärjestysmuutokset vaihtoehtoihin 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus oikeusministeriöstä (12.6.2003/543)

3 § Ministeriön organisaatio

- - - - -

2 mom.

Ministeriössä on osastoihin kuulumattomina yksikköinä hallintoyksikkö, demokratia- ja kieliasioiden yksikkö, talousyksikkö, **(poist.)** sisäisen tarkastuksen yksikkö, tietohallintoyksikkö ja viestintäyksikkö.

- - - - - -

Oikeusministeriön työjärjestys (1.7.2009/539)

7 § Ministeriön johtoryhmä

Vaihtoehto 1

7 § Ministeriön johtoryhmä

- - - - - -

2 mom.

Johtoryhmään kuuluvat ministeri, kansliapäällikkö, osastopäälliköt, hallintojohtaja, talousjohtaja, tietohallintojohtaja, demokratia- ja kieliasioiden yksikön johtaja, **(poist.)** lainvalmisteluosaston rikos- ja prosessioikeuden valmistelusta vastaava apulaisosastopäällikkö **ja oikeushallinto-osaston kansainvälisen oikeudenhoidon yksikön päällikkö (ks. 11§ 1 mom.) sekä** muut, ministerin määräämät virkamiehet. Ministerin erityisavustaja osallistuu johtoryhmän kokouksiin.

Vaihtoehto 2

7 § Ministeriön johtoryhmä

- - - - - -

2 mom.

Johtoryhmään kuuluvat ministeri, kansliapäällikkö, osastopäälliköt, hallintojohtaja, talousjohtaja, tietohallintojohtaja, demokratia- ja kieliasioiden yksikön johtaja, **(poist.)** lainvalmisteluosaston rikos- ja prosessioikeuden valmistelusta vastaava apulaisosastopäällikkö **ja eurooppaoikeuden ja kansainvälisten suhteiden yksikön päällikkö / yleisten kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö / kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö sekä** muut, ministerin määräämät virkamiehet. Ministerin erityisavustaja osallistuu johtoryhmän kokouksiin.

8 § Osastopäällikkökokous

Vaihtoehto 1

8 § Osastopäällikkökokous

Ministeriötä tai hallinnonalaa koskevien kysymysten valmistelemiseksi ja yhteensovittamiseksi pidetään osastopäällikkökokouksia, joihin osallistuvat kansliapäällikkö, osastopäälliköt, hallintojohtaja, talousjohtaja, tietohallintojohtaja, demokratia- ja kieliasioiden yksikön johtaja, **(poist),** lainvalmisteluosaston rikos- ja prosessioikeuden valmistelusta vastaava apulaisosastopäällikkö **ja oikeushallinto-osaston kansainvälisen oikeudenhoidon yksikön päällikkö / yleisten kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö / kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö sekä** muut, kansliapäällikön määräämät virkamiehet. Puheenjohtajana toimii kansliapäällikkö ja sihteerinä hänen määräämänsä virkamies.

Vaihtoehto 2

8 § Osastopäällikkökokous

Ministeriötä tai hallinnonalaa koskevien kysymysten valmistelemiseksi ja yhteensovittamiseksi pidetään osastopäällikkökokouksia, joihin osallistuvat kansliapäällikkö, osastopäälliköt, hallintojohtaja, talousjohtaja, tietohallintojohtaja, demokratia- ja kieliasioiden yksikön johtaja, **(poist),** lainvalmisteluosaston rikos- ja prosessioikeuden valmistelusta vastaava apulaisosastopäällikkö **ja eurooppaoikeuden ja kansainvälisten suhteiden yksikön päällikkö / yleisten kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö / kansainvälisten ja EU-asioiden yksikön päällikkö sekä** muut, kansliapäällikön määräämät virkamiehet. Puheenjohtajana toimii kansliapäällikkö ja sihteerinä hänen määräämänsä virkamies.

10 § Ministeriön osastot ja osastoihin kuulumattomat yksiköt

Ministeriön osastoista ja osastoihin kuulumattomista erillisistä yksiköistä säädetään oikeusministeriöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (543/2003) 3 §:ssä, jonka mukaan ministeriössä on oikeushallinto-osasto, lainvalmisteluosasto ja kriminaalipoliittinen osasto sekä osastoihin kuulumattomina yksikköinä hallintoyksikkö, demokratia- ja kieliasioiden yksikkö, talousyksikkö, **(poist.),** sisäisen tarkastuksen yksikkö, tietohallintoyksikkö ja viestintäyksikkö.

- - - - - -

11 § Yksiköt ja vastuualueet

Vaihtoehto 1

11 § Yksiköt ja vastuualueet

Oikeushallinto-osastossa on tuomioistuinyksikkö, oikeusapu- ja ulosottoyksikkö, koulutusyksikkö, talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö **sekä kansainvälisen oikeudenhoidon yksikkö.**

- - - - - - -

Vaihtoehto 2

11 § Yksiköt ja vastuualueet

Oikeushallinto-osastossa on tuomioistuinyksikkö, oikeusapu- ja ulosottoyksikkö, koulutusyksikkö, talous- ja henkilöstöhallintoyksikkö **sekä kansainvälisen oikeudenhoidon yksikkö / oikeudellisen yhteistyön keskusviranomainen.**

Lainvalmisteluosastossa on julkisoikeuden yksikkö, yksityisoikeuden yksikkö, rikos- ja prosessioikeuden yksikkö, laintarkastusyksikkö sekä **eurooppaoikeuden ja kansainvälisten suhteiden yksikkö / yleisten kansainvälisten ja EU-asioiden yksikkö / kansainvälisten ja EU-asioiden yksikkö (nimeä harkittava).**

- - - - - - -

16 § ja 18 § Oikeushallinto-osaston tehtävät / lainvalmisteluosaston tehtävät

Vaihtoehto 1

16 § Oikeushallinto-osaston tehtävät

Oikeushallinto-osaston tehtävänä on:

1) huolehtia tuomioistuinlaitoksen, ulosottolaitoksen sekä julkisen oikeusaputoimen ja yleisen edunvalvonnan toimintaedellytyksistä ja strategisesta suunnittelusta sekä tuomioistuinlaitoksen, julkisen oikeusaputoimen ja yleisen edunvalvonnan toiminnan ja henkilöstön kehittämisestä;

2) tukea toimialansa virastoja näiden suorittaessa perustehtäviään;

3) vastata toimialansa palvelujen saatavuudesta ja oikeudellisesta jaotuksesta

(uusi) 4) seurata kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä koskevia sopimuksia ja säädöksiä sekä hoitaa niiden perusteella ministeriölle keskusviranomaisena kuuluvat tehtävät;

(uusi) 5) kehittää ja yhteensovittaa hallinnonalan osallistumista siviilikriisinhallintaan;

(uusi) 6) huolehtia kansainvälisten suhteiden hoitamisesta sekä erikseen määrättävistä muista kansainvälisistä tehtävistä; (tai / huolehtia oikeusvaltiokehityksen edistämiseen liittyvistä yhteistyöhankkeista.

- - - - - - -

Vaihtoehto 2

16 §

Oikeushallinto-osaston tehtävät

Oikeushallinto-osaston tehtävänä on:

1) huolehtia tuomioistuinlaitoksen, ulosottolaitoksen sekä julkisen oikeusaputoimen ja yleisen edunvalvonnan toimintaedellytyksistä ja strategisesta suunnittelusta sekä tuomioistuinlaitoksen, julkisen oikeusaputoimen ja yleisen edunvalvonnan toiminnan ja henkilöstön kehittämisestä;

2) tukea toimialansa virastoja näiden suorittaessa perustehtäviään;

3) vastata toimialansa palvelujen saatavuudesta ja oikeudellisesta jaotuksesta

(uusi) 4) seurata kansainvälistä oikeudellista yhteistyötä koskevia sopimuksia ja säädöksiä sekä hoitaa niiden perusteella ministeriölle keskusviranomaisena kuuluvat tehtävät;

(uusi) 5) kehittää ja yhteensovittaa hallinnonalan osallistumista siviilikriisinhallintaan;

- - - - - - -

18 § Lainvalmisteluosaston tehtävät

Lainvalmisteluosaston tehtävänä on:

1) suunnitella ja valmistella lainsäädännöllä toteutettavia uudistuksia;

2) tarkastaa oikeusministeriöön tarkastettaviksi toimitetut säädösehdotukset;

3) kehittää valtioneuvoston lainvalmistelua;

4) huolehtia EU-oikeudellisista neuvonta- ja asiantuntijatehtävistä;

uusi 5) yhteensovittaa ja tukea ministeriön kansainvälisten ja EU-asioiden hoitamista;

uusi 6) huolehtia koko ministeriötä koskevista kansainvälisistä tehtävistä siltä osin kuin vastuuta ei ole osoitettu muille osastoille tai yksiköille;

7) käsitellä Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoa koskevat asiat.

30 § Kansliapäällikön tehtävät

- - - - - - -

2 mom.

(poist.) Sisäisen tarkastuksen yksikkö, tietohallintoyksikkö sekä viestintäyksikkö toimivat kansliapäällikön alaisina. Kansliapäällikkö johtaa johdon tuen työtä.

50 b § (uusi) Kansainvälisen oikeudenhoidon yksikön päällikön ratkaisuvalta

Kansainvälisen oikeudenhoidon yksikön päällikkö (ks. 11§ 1 mom.) ratkaisee kansainvälistä oikeudenhoitoa koskevan asian, jollei se kuulu ministerille.

59 § Kansainvälisen yksikön johtajan ratkaisuvalta

pykälä poistetaan

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7083
ISBN 978-952-259-164-7 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUSVOSTO
www.om.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 STATSRÅDET
www.jm.fi